

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

מספר בקשה: 4

לפני כבוד השופט טל חבקין

המבקשת/הנתבעת: א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ

נגד

המשיבים/התובעים:
1. עדי הוניקסבלום
2. אלכס גורודצקי
3. סלע שמעוני
4. דני שמעוני
5. נעמי טל

החלטה

לפניי בקשה לסילוק התובענה על הסף מהטעם שצורפו בה תובעים מספר באופן שמנוגד לתנאים המנויים לעניין זה בתקנה 21 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

הרקע

1. התובעים הגישו נגד הנתבעת – חברה פרטית המתמחה בייעוץ ובניהול משכנתאות ללקוחות פרטיים, ונגד שני נושאי משרה בה – תובענה לפיצוי בגין משלוח 16 דברי פרסומת ששוגרו לתובעים באמצעות מתקן בזק בלא שניתנה הסכמתם לכך, בניגוד לסעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן – "החוק התקשורת"). לפי הנטען, לתובעת 1 שוגרו חמישה דברי פרסומת; לתובע 2 שוגרו שלושה דברי פרסומת; לתובע 3 שוגרו שלושה דברי פרסומת; לתובע 4 שוגרו שני דברי פרסומת; ולתובעת 5 שוגרו חמישה דברי פרסומת. התובע 1 והתובעת 5 הם עורכי דין במקצועם.

2. הנתבעת עתרה לסלק את התובענה על הסף משני טעמים: האחד, משום שצורפו במסגרתה כמה תובעים בניגוד לתנאים המנויים בתקנה 21 לתקנות סדר הדין האזרחי; השנייה, שבעשותם כן עקפו התובעים את האיסור על ייצוג משפטי בבית משפט לתביעות קטנות מהטעם ששני עורכי הדין שבין התובעים למעשה ייצגו את התובעים האחרים. אדון בטעמים אלה לפי סדרם.

צירוף מספר תובעים ומספר נתבעים בתובענה אחת בבית המשפט לתביעות קטנות

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

3. תקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), התשל"ז-1976 (להלן – "תקנות שיפוט בתביעות קטנות") אינן מסדירות את סוגיית צירופם של כמה תובעים ושל כמה נתבעים בתובענה אחת. נקודת המוצא היא אפוא שההסדר שיחול כברירת מחדל הוא זה הקבוע בתקנות סדר הדין האזרחי, כשבית המשפט לתביעות קטנות רשאי לסטות ממנו אם נראה לו הדבר מועיל להכרעה צודקת ומהירה (סעיף 62(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984; תקנה 9 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות; רע"א 6297/02 גולד נ' גאולת הכרך בע"מ, פ"ד נו(2) 108 (2003); רע"א 8768/13 גרמה נ' עוזיר (12.1.2014)). נבחן את ההסדרים הקבועים בעניין זה בדין הכללי, ולאחר מכן נבחן אם ובאלו נסיבות ראוי לסטות מהם.

4. תקנה 21 לתקנות סדר הדין האזרחי קובעת באלה תנאים ניתן לצרף מספר תובעים בתביעה אחת וזו לשונה: "מותר לצרף בחזקת תובעים בתובענה אחת את כל הטוענים לזכות סעד – בין ביחד, בין לחוד ובין לחלופין – בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות או כתוצאה של אחד מאלה, ושאלו הגישו תובענות נפרדות היתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית". תקנה 22 לתקנות סדר הדין האזרחי קובעת באלה תנאים ניתן לצרף מספר נתבעים בתביעה אחת וזו לשונה:

צירוף נתבעים

22. (א) מותר לצרף בחזקת נתבעים בתובענה אחת את כל הנתבעים למתן סעד – בין ביחד, בין לחוד ובין לחלופין – בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות, או כתוצאה של אחד מאלה, ושאלו הוגשו נגדם תובענות נפרדות היתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית.

(ב) היה לתובע ספק ממי הוא זכאי לתבוע, רשאי הוא לצרף נתבעים אחדים כדי ששאלת החבות ומידת החבות של כל אחד מהם תוכרע בין כל בעלי הדין.

(ג) אין צורך שכל נתבע יהא לו ענין לגבי כל הסעד שתובעים בתובענה.

5. תקנה 22(א) לתקנות סדר הדין האזרחי היא אפוא תמונת ראי של אמת המידה הקבועה בתקנה 21 לאותן תקנות. היא מוסיפה כי אין צורך שלכל נתבע יהיה עניין לגבי כל הסעד שתובעים בתובענה. תקנה 23 לתקנות סדר הדין האזרחי מסמיכה את בית המשפט לבטל צירוף וקובעת: "ראה בית המשפט או הרשם שהצירוף עלול לסבך או להשהות את הדיון, רשאי הוא להורות על הפרדת הדיון או על דרך דיון אחרת". תקנה 520 מסמיכה את בית המשפט להורות על צירוף תביעות שיעיל שיתבררו יחדיו בקבעה: "עניינים אחדים התלויים ועומדים בבית משפט אחד וכרוכות בהם שאלות דומות של משפט או של עובדה, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי שיקול דעתו, להורות על איחודם, בין לפי בקשת אחד מבעלי הדין ובין מיזמת עצמו, ובתנאים שייראו לו". מעבר לכך מוסמך נשיא של

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

בית משפט, לבקשת מי מהצדדים, לאחד דיון בתובענות שהוגשו בבתי משפט שונים באותה ערכאה ובאותו מחוז (סעיף 49 לחוק בתי המשפט); ונשיא בית משפט המשפט העליון או שופט שמינה לכך מוסמך לאחד דיון בתובענות שהוגשו בבתי משפט באותה ערכאה אך במחוזות שונים (סעיף 78 לחוק בתי המשפט ותקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי).

6. כללי הצירוף נועדו לשרת את יעילות הדין. מטרתם לחסוך בעלויות לצדדים ובמשאבי שיפוט באמצעות מניעת התדיינות כפולה – שעלולה להוביל להכרעות סותרות – בסוגיות עובדתיות או משפטיות, ובלבד שהצירוף אינו פוגע יתר על המידה במי מבעלי הדין. לשם כך קובעים כללי הצירוף אמת מידה ליברלית לצירוף של תובעים ושל נתבעים בתובענה אחת, ובד בבד מקנים לבית המשפט שיקול דעת רחב לבטל את הצירוף כשהדבר דרוש לייעול הדין ולמניעת פגיעה במי מבעלי הדין. ברע"א 560/94 שושנה נ' חפציבה חברה לבנין עבודות ופיתוח בע"מ, פ"ד מח(4) 63, 67 (1994) קבע בית המשפט העליון כי "[י]ש לתת פירוש ליברלי לכלל בדבר צירוף תובעים, וכל אימת שמדובר בעיסקה אחת או בסדרת עיסקאות שלהן שאלה משותפת, יותר הצירוף, בכפוף לכוחו של בית המשפט להורות על הפרדה אם הצירוף עשוי להביא לעיכוב הליכים או לסרבולם". בע"א 4601/02 ראדא תעשיות אלקטרוניות בע"מ נ' Bodstray Company Ltd., פ"ד נח(2) 465, 473 (2004) נקבע כי "די בזהות של אחת השאלות שבמחלוקת, בין עובדתית בין משפטית, שבגינה נוח לדון בפרשה בעת ובעונה אחת, כדי להכשיר צירוף של נתבעים לפי תקנה [22]" [ההדגשה הוספה – ט' ח'].

7. הדיבור "מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עיסקאות" הוא אפוא סטנדרט שיש ליצוק בו תוכן בהתאם לתכליתו. בספרות הודגש ששני התנאים לצירוף תובעים ולצירוף נתבעים לוקים בעמימות ואין אחידות ביישומם. כללי הצירוף משמשים כלי בידי בית המשפט לניהול יעיל של ההליכים המתבררים לפניו, ושיקול הדעת המסור לו בנושא רחב ביותר (ראו, Robin J. Effron, *The Shadow Roles of Joinder*, 100 GEO. L.J. 759 (2012)). תכלית זו צריכה להנחות את בית המשפט בהחילו את כללי הצירוף גם בבית משפט לתביעות קטנות.

8. הסוגיה של צירוף תובעים ושל צירוף נתבעים בתובענה אחת מתעוררת לא אחת בבית משפט לתביעות קטנות בתביעות שעילתן פיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיף 30 לחוק התקשורת, המכונות גם "תביעות ספאם". סעיף 30א(1) לחוק זה מסמיך את בית המשפט לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק בסך של עד 1,000 ש"ח עבור כל הודעת מסר פרסומי שנשלחה לנמען-התובע בלא שניתנה הסכמתו לכך (למסגרת הנורמטיבית בנושא ראו רע"א 2904/14 גלסברג נ' קלאב רמון בע"מ (27.7.2014) (דן יחיד); רע"א 1954/14 חזני נ' הנגבי (4.8.2014) (מותב שלושה)). כמה שיקולים מתמרצים תובעים לצרף בתביעת ספאם אחת כמה תובעים או כמה נתבעים: ראשית, הגשת תובענה בגין הודעה אחת, שניתן לקבל בגינה עד 1,000 ש"ח וסכום סמלי של הוצאות משפט, לעתים אינה כדאית לנוכח עלויותיה.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

מנגד, כדאיותה של תובענה בגין הודעה אחת שנשלחה על ידי כל אחד ממספר נתבעים רבה יותר, וכך גם לגבי תביעה של מספר תובעים נגד נתבעת אחת. התובעים יכולים להסכים שאחד מהם ינהל את התובענה בכתובים עבור היתר, ובתמורה הם ישלמו לו חלק מהסכום שייפסק לזכותם. שנית, בית המשפט לתביעות קטנות רשאי להעביר תביעה לבית משפט השלום במקרה שהתובע הגיש באותה שנה יותר מחמש תובענות לאותו בית משפט (סעיף 60(ב) לחוק בתי המשפט). סמכות זו נועדה להגביל תובעים מלהגיש תובענות רבות באופן שפוגע בחלוקה הוגנת של הזמן השיפוטי בין ציבור המתדיינים הנזקק לשירותיו של בית משפט זה. הגשת תביעה אחת נגד כמה נתבעים מאפשרת לתובע לנצל טוב יותר את מכסת חמש התובענות השנתית העומדת לרשותו.

9. על רקע שיקולים אלה ניתן למצוא בפסיקה גישות שונות לעניין צירוף תובעים ונתבעים בתביעת ספאם אחת. גישה מצמצמת הובעה בת"ק (תביעות קטנות ת"א) 50942-04-15 **יחיאלוב נ' המשביר 365 החזקות בע"מ** (3.6.2015). באותו מקרה עלתה השאלה אם תובע רשאי להגיש תביעת ספאם אחת נגד שש נתבעות שאין ביניהן קשר ושתוכן ההודעות שכל אחת מהן שלחה לו שונה. נקודת המוצא הדיונית הייתה תנאי הצירוף שנקבעו בתקנה 22(א) לתקנות סדר הדין האזרחי. בית המשפט פירש את התקנה כקובעת שני תנאים מצטברים לצירוף: הראשון, קשר ענייני בין הנתבעים לבין עצמם ובינם לבין התובע; השני, שאלה משותפת של עובדה או משפט. בנסיבות שלפניו קבע בית המשפט כי שני התנאים אינם מתקיימים. אשר לתנאי הראשון, נקבע כי אין מדובר בנתבעים שיש ביניהם קשר כלשהו, וכי ההודעות שנשלחו אינן קשורות זו לזו, לא בתוכן ולא בזהות שולחן. על כן אין מדובר בתביעה "בשל סדרה אחת של מעשים או עסקאות". אף התנאי השני, כך נקבע, מתקיים במידה מועטה ביותר: אין מדובר בשאלה עובדתית משותפת מאחר שהנתבעים שונים ומאחורי כל הודעה עומדת תשתית עובדתית שונה. כך למשל, יתכן שחלק מהנתבעים יטענו שבידיהם אישור חתום של התובע למשלוח הודעות; ונתבעים אחרים עשויים להתבקש ליתן טעם מדוע לא הסירו את התובע מרשימותיהם לאחר שביקש שיעשו כן. אשר לשאלה המשפטית, נקבע כי שש התביעות עוסקות כולן בהפרה לכאורה של סעיף 30א לחוק התקשורת, אולם הן אינן מעוררות שאלה משפטית משותפת, אלא יש בהן עילה משותפת בהיבט המשפטי: זוהי "שאלה משפטית" במובנה הרחב ביותר, מובן העילה, ולא שאלה משפטית קונקרטית המצדיקה דיון במאוחד. לשיטת בית המשפט, משל למה הדבר דומה? לתובע שהיה מגיש תביעה להחלפת מוצרים נגד שישה עוסקים, בטענה שכל השישה סירבו לקבל בחזרה מוצר שרכש: אחד סירב לקבל נעליים, בטענה שנעשה בהן שימוש, אחר סירב לקבל מכשיר חשמלי בטענה שחובר לחשמל, שלישי סירב לקבל בגד בטענה שעבר תיקון, רביעי הסכים לקבל את המוצר בחזרה, אך תמורת זיכוי בלבד וכן הלאה. במצב דברים כזה אין הצדקה לניהול מאוחד של ההליך. בית המשפט הוסיף כי התובע אישר שתכלית ההגשה המאוחדת הייתה לעקוף את המגבלה על הגשת חמש תביעות קטנות בשנה, וזקף זאת לחובתו. אשר לטענה בדבר חיסכון בזמן שיפוטי – מאחר שמדובר בשש תביעות שונות באצטלה של תביעה אחת, תכלית היעילות לא תושג: התובע

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

יצטרך לנהל את ההליך מול כל אחד מששת הנתבעים בנפרד, להוכיח את טענותיו ולהתמודד עם טענות הנתבע – כך שהיעילות היחידה שתושג היא לטובת התובע, שיידרש להתייצב לדיון פעם אחת ולא שש פעמים, ולשלם אגרה פעם אחת ולא שש פעמים. לשיטת בית המשפט, תובע המבקש לנהל הליך של אכיפה אזרחית אינו יכול להישמע בטענות מתחום הנוחות האישית, ואין בטעמים אלה כדי להצדיק את קיצורי הדרך שנקט. לפיכך קבע בית המשפט כי התביעה אינה ראויה להידון במאוחד נגד ששת הנתבעים והורה על מחיקתה, תוך שצייין כי התובע רשאי להגיש תביעותיו מחדש נגד מי מהנתבעים. עמדה זהה ננקטה בפסקי דין נוספים (ראו למשל ת"ק (תביעות קטנות י-ם) 14-02-37928 שטראוסר נ' א.ר. לוגיסטיק נדל"ן בע"מ (24.2.2014); ת"ק (תביעות קטנות ת"א) 15-06-50990 חרש נ' שיטרית (2.8.2015); השוו לתא"מ (שלום ת"א) 15-02-11119 נתיב נ' סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ (7.6.2015)), ודומה שהיא הגישה הרווחת.

10. כשלעצמי, אני סבור שגם מסקנה שונה היא אפשרית, ושניתן לאמץ גישה מרחיבה יותר בכגון דא. בענייננו עסקינן בשאלה אם ניתן לצרף יחדיו מספר תובעים בתובענת ספאם המכוונת נגד נתבע אחד ששלח הודעות לכמה תובעים שונים. שאלה זו מצריכה לברר את תנאי הצירוף המנויים בתקנה 21 לתקנות סדר הדין האזרחי, הנהיים בלשונם לאלה המנויים בתקנה 22(א): הראשון, תובעים העותרים לסעד בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות; השני, אילו הגישו תובענות נפרדות הייתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית. אשר לתנאי הראשון – נראה שלשון הסעיף אינה קובעת שנדרש קשר ענייני בין התובעים לבין עצמם (וכשמדובר בתקנה 22(א) – בין הנתבעים לבין עצמם) באופן שכולם ייפגעו מאותו מעשה או מאותה סדרה של מעשים. לשון התנאי הראשון סובלת גם פירוש שלפיו מדובר במעשה או בסדרה של מעשים מנקודת מבטו של התובע (וכשמדובר בתקנה 22(א) – של הנתבע). לפי פרשנות כזו, די בכך שלמעשה או לעסקה שכל תובע ונתבע מעורבים בה יהיה יסוד עובדתי משותף עם כל מעשה או כל עסקה שכל תובע אחר והנתבע מעורבים בה כדי שהמעשים כולם או העסקאות כולן ייחשבו לסדרה אחת וניתן יהיה לאחדם בתביעה אחת. באופן דומה, די בכך שלמעשה או לעסקה שהתובע וכל נתבע המעורב בה יהיה יסוד עובדתי משותף עם כל עסקה או מעשה שכל נתבע אחר והתובע יהיו מעורבים בה כדי שהמעשים כולם או העסקאות כולן ייחשבו לסדרה אחת וניתן יהיה לאחדם בתביעה אחת. פרשנות ליברלית זו של התנאי הראשון מתיישבת עם תכליתו: לחסוך במשאבים, למנוע התדיינות כפולה וחשש מהכרעות סותרות (למקרים שבהם אומצה פרשנות זו ראו למשל רע"א 7801/99 Saban International NV נ' ג'סמין (21.11.1999) (צירוף נתבעים); המ' (מחוזי י-ם) 6161/97 דובק בע"מ נ' דוסט (10.2.1998) (צירוף תובעים); בש"א (מחוזי ת"א) 24243/07 גרדמן נ' סופר-פארם (ישראל) בע"מ (11.12.2008) (צירוף נתבעים)). בהקשר זה יש לזכור שלבית המשפט מסור שיקול דעת רחב להפריד תביעות שאינן מתאימות להישמע יחדיו משום שהדבר יסרביל את הדיון ויהא בלתי יעיל.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

11. אימוץ פרשנות זו מוביל למסקנה שצירוף של מספר תביעות ספאם יחדיו נגד נתבע אחד הוא מותר ובנסיבות המתאימות אף רצוי. התנאי הראשון לצירוף – בדבר סדרה של מעשים – מתקיים. מנקודת המבט של הנתבע, מתקיימת סדרה של מעשים בעלי יסודות עובדתיים משותפים לו ולכל אחד מהתובעים. אף היסוד השני – שאלות משותפות של עובדה או משפט – מתקיים: דפוס הפעולה של הנתבע דומה ביחס לאופן משלוח ההודעות (ומכל מקום, בשלב הגשת התביעה התובעים אינם יודעים אחרת); מידת הרלוונטיות של תוכן ההודעות למחלוקת שצריכה להתברר אינה רבה; בשלב פתיחת ההליך ההנחה היא שהתובעים סבורים שלא נתנו לנתבע הסכמה לקבל הודעות, ואם הנתבע יטען אחרת לגבי מי מהם באופן שיצריך בירור מיוחד לגביו – שמור לבית המשפט הכוח להפריד את הדיון בתביעה זו מהאחרות (אף שגם במצב כזה הדיון יהיה בדרך כלל קצר וברוב המקרים דומה שלא תהא סיבה טובה לפצלו).

12. כמה שיקולים נוספים תומכים בהתרת הצירוף. ראשית, ככלל תובענות ספאם הן תביעות "שבלוניות". השאלות העובדתיות שמתבררות במסגרתן הן צרות היקף, וכך גם השאלות המשפטיות. להוציא יוצאים מן הכלל, הזמן המוקדש לבירורן קצר בהשוואה לתביעות אחרות. על כן, אף שמדובר בתובעים שונים שקיבלו הודעות מהנתבעת בזמנים שונים, ויתכן שתוכן של ההודעות שונה, בירור התביעות יחדיו בכל זאת יהיה יעיל וקצר. שנית, הליך של תביעה קטנה אמור להיות מהיר, זול ופשוט במטרה להנגיש את מערכת המשפט לתובעים המבקשים לעשות זאת. פיצול של תובענה אחת למספר תובענות יוביל לניצול לא יעיל של זמן שיפוטי. במקום דיון אחד קצר, יוקצו ביומן מספר דיונים אשר יבואו על חשבון תיקים אחרים הממתינים בתור. יעיל יותר לאחד את הדיון בתביעות מסוג זה ולהקצות להן זמן שיפוטי של תיק אחד (או מעט יותר). פיצול לתובענות נפרדות אף יגרור את הנתבע לעלויות מיותרות, משום הוא יידרש להתגונן בכמה תיקים בנפרד, להכין מספר כתבי הגנה ולהתייצב לכמה דיונים. עדיף לנתבע להתגונן פעם אחת ולהתייצב לדיון אחד. אם הנתבע מבקש לפצל את ההתדיינות, עולה חשש שהוא עושה זאת במטרה להקשות על התובעים, ולא דווקא לשם ייעול הדיון. ואכן, מקום שסכום התביעה נמוך במיוחד – וכשמדובר בהודעה בודדת אלה הם פני הדברים – פיצול הדיון עלול לגרום לתובע שעילת תביעתו היא הודעת פרסומת אחת לזנוח את תביעתו. תוצאה זו מנוגדת לתכליתו המיוחדת של בית המשפט לתביעות קטנות, המבקשת לתמרץ תובעים להגיש תביעות בסכומי כסף נמוכים.

13. ניתן להשקיף על כך גם מזווית אחרת: אם היו מוגשות כמה תובענות נפרדות, ובד בבד היה הנתבע מבקש לאחד את הדיון בהן – אני סבור כי מהשיקולים שמניתי ממילא היה מקום לאחד את הדיון. אם כך יהא זה יעיל להקנות לתובעים סמכות ושיקול דעת להצטרף יחדיו מראש. פרשנות שלא תאפשר את הצירוף היא פחות יעילה משתי בחינות: היא תצריך את מי מהצדדים לבקש לאחד את התובענות, ותצריך את בית המשפט לתת החלטה בבקשה זו שתוגש לו – בקשה ששיקולי יעילות מטים

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

את הכף להיעתר לה. בקשה זו מיותרת אם הצירוף היה מותר. לחלופין, אם הצדדים אינם מודעים לאפשרות להגיש בקשה לאחד את הדיון בתובענות, הסיכוי שבית המשפט יעשה זאת מיוזמתו נמוך יותר, והן תתבררנה בנפרד. אפשרות זו גוררת ניצול לא יעיל של משאבים והיא פחות יעילה. סיכומו של דבר, שיקולי יעילות תומכים במתן היתר לצרף מספר תובענות ספאם נגד נתבע אחד בתביעה קטנה, ואין מניעה לאמץ פרשנות של תקנה 21 המתירה זו.

14. יתר על כן, אף בהנחה שתקנה 21 אינה מאפשרת צירוף כאמור – וכאן העיקר – בית משפט לתביעות קטנות רשאי לסטות מסדרי הדין הכלליים אם נראה לו הדבר מועיל יותר להכרעה צודקת ומהירה (תקנה 9 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות). השיקולים שנמנו לעיל – השאיפה לתמרץ תובעים להגיש תובענות בסכומי כסף נמוכים ולהנגיש עבורם את מערכת המשפט, כמו גם השאיפה לנצל ביעילות את משאבי השיפוט בהינתן שפרק הזמן המוקדש לבירור תובענות ספאם הוא ככלל קצר ביחס לתיקים אחרים – מטים את הכף לקבוע כי בנסיבות אלה יעיל לסטות מסדרי הדין ולהתיר מראש צירוף של מספר תובעים בתביעה אחת.

15. במאמר מוסגר ובלא לקבוע מסמרות, ואף שלכתחילה סברתי אחרת, דומה שהטעמים האמורים יפים בשינויים המחויבים גם כשתובע מצרף בתביעה אחת מספר נתבעים ששלחו לו הודעות שונות, בזמנים שונים ושתוכן שונה. פרשנות שלפיה התנאי הראשון – סדרה של מעשים – מתקיים, יפה גם למקרה כזה. מנקודת מבטו של התובע, כל קבלה של הודעת פרסומת ששלח לו מי מהנתבעים היא מעשה אחד החולק מאפיינים עובדתיים משותפים עם מעשיהם הדומים של הנתבעים האחרים. מידת הרלוונטיות של תוכן ההודעות ושל מועדי משלוחן אינה רבה; דפוס הפעולה של הנתבעים בדרך כלל דומה (ולמצער התובע אינו יודע אחרת בשלב הגשת התביעה); התובע סבור שלא נתן למי מהם אישור לשלוח לו הודעות פרסומת, או שנתן אישור ושלח הודעת סירוב שלאחריה נשלחו אליו הודעות נוספות. אף שמדובר בנתבעים שונים, עובדות המקרה דומות ובירורן יחדיו קצר ולכן יעיל. גם התנאי השני – שאלות משותפות של עובדה או של משפט – מתקיים. התשתית המשפטית משותפת לכל התובענות ויעיל לברר אותה במאוחד, ולו ברמת החיסכון בעלויות ההנמקה של אמת המידה המשפטית. מעבר לכך, שיקולי מדיניות ייחודיים לבית המשפט לתביעות קטנות תומכים בצירוף התובענות. בירורן יחדיו הוא קצר ביחס לתובענות אחרות, ויעיל לבצעו במשבצת אחת, תוך פינוי זמן שיפוטי לתיקים אחרים הממתינים בתור, לעתים זמן רב. הצירוף אף חוסך משאבים לתובע, ובעיקר מתמרץ אותו להגיש תובענות טובות שייתכן שלא יוגשו אם הצירוף לא יותר, ואינו פוגע בנתבעים יתר על המידה. תוצאה שלפיה התובע יזנח את תביעתו משום שהגשתה תהפוך בלתי כדאית לנוכח סכומה אינה מתיישבת עם תכליתו המיוחדת של בית משפט לתביעות קטנות, המבקש לעודד הגשת תובענות טובות בסכומי כסף קטנים. אכן, הצירוף יאפשר לתובע לנצל באופן מיטבי את מכסת חמש התביעות הקטנות העומדת לרשותו, אך אין פסול בכך. עדיין תעמוד לרשותו אותה מכסה מדי שנה לפני שביית

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 15-08-20936 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג. ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

המשפט יבחן אם יש מקום להתיר לתביעתו השישית להישמע בבית משפט לתביעות קטנות, או שמא יש מקום להעבירה לבית משפט השלום. לבסוף, אם בירור התביעה נגד מי מהנתבעים יצריך משאבים רבים בהשוואה לנתבעים האחרים, ניתן יהיה לברר את תביעתו בנפרד, ומידת הנזק שתיגרם לו, אם בכלל, היא מועטה. לעומת זאת איסור לצרף תובענות נגד מספר נתבעים בנסיבות הללו עלול לגרום להן להיזנח. תוצאה זו, כאמור, אינה רצויה (למקרה שבו קבע בית המשפט כי צירוף מסוג זה אינו עולה בקנה אחד עם הוראות הדין, אך בכל זאת דן בתביעה, ראו ת"ק (תביעות קטנות ת"א) 5485-04-13 סינואני נ' כהן, פסקה 2 (29.7.2013)).

מן הכלל אל הפרט

16. מסקנתי על רקע המכלול האמור היא שאין מניעה לצרף במסגרת תובענה אחת מספר תביעות ספאם של תובעים שונים נגד נתבע אחד, ובלבד שיש בצירוף כדי לקדם את תכלית היעילות. בנסיבות דן אני סבור שאלה הם פני הדברים. עדיף לברר את המחלוקת בבת אחת ובדיון אחד, תחת פיצולה לחמש תובענות שונות שאם היו מוגשות בנפרד היה יעיל לאחד את הדיון בהן.

17. לא מצאתי ממש בטענות הנתבעת בנושא הייצוג. עצם העובדה ששניים מהתובעים הם עורכי דין אין בה כדי להתיר להם לייצג את התובעים האחרים. יהא על תובעים אלה להתייצב לדיון ולטעון לעצמם. אכן, ייתכן שהתובעים שהם עורכי דין ינסחו את כתבי הטענות עבור התובעים שאינם עורכי דין, אולם מדובר בהתנהלות שלא ניתן למנוע אותה גם בתיקים אחרים, מה גם שסביר להניח שאת כתבי הטענות שהגישה הנתבעת ניסחו עורכי דין מטעמה, ואין הצדקה לשלול מהתובעים אפשרות זו.

סוף דבר

18. הבקשה לסילוק התובענה על הסף נדחית. הנתבעת תגיש כתב הגנה תוך 30 יום ממועד קבלת החלטה זו. אין צו להוצאות.

המזכירות תשלח עותק מהחלטה זו לצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

ניתנה היום, כ"ז בחשוון התשע"ו, 9 בנובמבר 2015, בהעדר הצדדים.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 20936-08-15 הוניקסבלום ואח' נ' א.ג.ש ייעוץ פיננסי בע"מ ואח'

טל חבקין, שופט